

CERCANT DÉU

«És més fàcil desintegrar un àtom que un prejudici».

Albert Einstein

No és fàcil sostreure's de l'imaginari de Déu tramés per l'educació religiosa rebuda al llarg dels anys. Ens han ensenyat que Déu és un ésser amb un seguit d'atributs radicalment oposats a la nostra finitud. Tanmateix, se'ns ha tramés el model cosmològic propi de pobles com Mesopotàmia, Egipte, Grècia o Roma en el que, sintetitzant molt les coses, per sobre de la terra hi havia el cel en el que feien estada els déus i les deesses i per sota hi havia el món de les tenebres, els morts i l'infern. Se'ns ha dit que a Déu hem de cercar-lo al cel d'aquesta vella i superada cosmovisió.

Alguns encara recordem les paraules del cosmonauta Yuri Gagarin que el 12 d'abril de 1961 va circumdar el nostre planeta des de l'espai exterior. Quan tornà a la Terra va declarar que no havia vist Déu durant el seu viatge per l'espai. Malgrat el seu ateisme, sembla que tenia aquesta imatge cosmològica en la ment, ni que fos per rebatre-la.

Parlar avui de Déu comporta, en primer lloc, assumir que no és un ésser o un ens més de la realitat. Déu no existeix d'aquesta manera; teòlegs com Paul Tillich o Emil Brunner i tants altres ho han expressat de manera ben raonada en els seus treballs. No és tampoc el resultat de les nostres projeccions que vertebraven una figura antropomòrfica. A Déu, doncs, no podem cercar-lo com si fos un objecte o subjecte més de la nostra experiència. En segon lloc, els coneixements actuals sobre un univers en expansió han transformat completament el model cosmològic. Ni que arribéssim als il·limitats límits de l'Univers trobaríem res tangible del que poguéssim dir: Déu.

On cercar-lo, doncs?

El cel de les cosmologies antigues és tan sols un símbol. I les cosmologies són tan sols explicacions temporals que els nous coneixements científics han substituït per noves comprensions de la constitució de l'Univers. Ens cal erradicar aquest model. L'àmbit de Déu no és en un cel imaginari.

Si no és fora del que existeix, si no el trobem en un cel metafísic; caldrà pensar que es troba en la realitat; però no a la manera panteïsta. Déu no és la realitat ni és confon amb ella. El *pan-en-teïsm*e és un model raonable per entendre la relació entre Déu i la creació. El seu principal axioma és: «*Déu està en tot i tot està en Déu*». Quan Pau es dirigí al ciutadans d'Atenes a l'Areòpag, el seu pensament no era lluny d'aquesta

proposició. «*En ell vivim, ens movem i som*» (Ac 17,38a BCI), van ser les paraules que adreçà, en aquell lloc emblemàtic de la ciutat, als seus oïdors.

Déu no és quelcom allunyat de la nostra realitat; és el seu fonament i la seva acció en nosaltres no és tant de caràcter extern, des de fora; sinó des de dins, des de la mateixa interioritat. Escrivia el pastor Enric Capó: «*L'autèntica recerca de Déu és un viatge a l'interior de la vida, a les profunditats de la nostra humanitat. Mirar, no a fora, a les realitats que ens envolten o a l'Univers que desconeixem, sinó mirar a dins, a les raons últimes de la vida, a tot allò que ens mou i forma la nostra humanitat*».

Cal aprendre a mirar la realitat, que ens inclou, amb uns altres ulls ja que, com expressa Jordi Corominas, doctor en filosofia: «*El que és més misteriós, paradoxalment, ho trobem en el que és més immediat*». Podria ser, doncs, la pròpia finitud la mediació mitjançant la qual es transparentés el que és diví?

Jesús Martínez Gordo, professor en la Facultat de Teologia de Victoria-Gasteiz ens parla de com en la realitat, des de les incomptables galàxies fins a les partícules subatòmiques, des de la vida inorgànica a la consciència de l'*homo sapiens sapiens*, podem identificar insinuacions, transparències, indicadors... que permeten entreveure un Fonament últim.

Això és el que els hi va succeir, a diferència de l'astronauta rus, a la tripulació de l'Apol·lo 8, Frank Borman, James Lovell i William Andres, que al contemplar la Terra des de l'espai varen començar a llegir els primers versets del Gènesi. Ells tampoc van veure Déu perquè Déu no existeix com un ens, però varen copsar en la immensitat del que els envoltava: una Realitat fàrcida de dinamisme, una Font de vida, un Fons inefable... que els provocà l'astorament, ja que Déu és el nom d'aquesta Profunditat infinita i inesgotable de la realitat.

¿És possible que en l'Univers del que participem, en la visió del cel estelat, en el món que habitem; en la bellesa de les altes muntanyes, els llacs, els rius, els oceans...; en l'esclat de la vida, en les formes i colors de les flors, en la diversitat de la vida animal; en el procés evolutiu del que participem, en la pròpia consciència; en Jesús de Natzaret, en el seu compromís amb els que no contaven per a l'estructura política i religiosa del seu temps; en el clam del darrers i el compromís de tants en favor dels crucificats en tants lloc del planeta... no descobrim quelcom que tot ho impregna, li dona sentit i remet a l'Invisible?

Citem de nou, per acabar, a l'Enric Capó: «*És allí, en les profunditats del meu ésser, que la meua vida té sentit d'eternitat, de valors absoluts, de possibilitats infinites. Allí, al fons, l'experimento com una continua recerca de sentit; conec l'amor com la suma de tot bé; conec la transcendència, com a fonament últim de la meua humanitat. És a dir, al fons del cor, hi trobo Déu*».

Jaume Triginé